

Karhunnevanvankankaan tuulipuiston osayleiskaava / Poikkeaminen osayleiskaavan määräyksistä, voimalla 19

114/10.03.00/2019

Khall 27.01.2020 § 46

Poikkeamishakemus, voimalla 19

Wpd Karhunnevanvankankaan tuulipuisto Oy hakee poikkeamislupia Karhunnevanvankankaan tuulipuiston osayleiskaavan 230 metrin enimmäiskorkeutta koskevista määräyksistä. Kaikki tuulipuiston 33 tuulivoimalaa halutaan rakentaa 20 metriä korkeampina, jolloin voimaloiden kokonaiskorkeudeksi muodostuisi 250 metriä.

Puiston jokaiselle voimalalle on poikkeamista haettu voimalakohtaisesti ja jokainen hakemus käsitellään omana asiana. Kaikissa poikkeamislupahakemuksissa on sama liiteaineisto.

Tilat, joille tuulivoimalat sijoittuvat, on esitetty kuulutuksessa (liite 7).

Kaavoitus ja nykytilanne

Alueella on voimassa Karhunnevanvankankaan tuulipuiston osayleiskaava (kv hyv. 24.1.2017). Tässä osayleiskaavassa on osoitettu rakennuspaikat kolmellekymmenellekolmelle (33) tuulivoimalalle. Yleiskaavan määrittämä tuulivoimaloiden enimmäiskorkeus on 230 metriä maanpinnasta mitattuna. Yhtiöllä on näille rakennuspaikoille joulukuussa 2017 myönnetty rakennusluvut kolmellekymmenellekolmelle (33) tuulivoimalalle. Niiden rakentamista ei ole vielä aloitettu.

Hakijan selostus poikkeamisesta

”Wpd Karhunnevanvankankaan tuulipuistohanke Oy hakee voimalan WTG19 kokonaiskorkeudelle 20 metrin nostoa, eli noin 8,7 % muutosta voimassa olevan osayleiskaavan 230 metrin enimmäiskorkeudesta 250 metriin. Roottorin halkaisija olisi voimalatyyppistä riippuen enimmillään 170 m, jolloin napakorkeus olisi 165 metriä. Pyhäjoen kunta on 15.12.2017 antamalla päätöksellään myöntänyt rakennusluvan korkeudeltaan 230 metrin voimalan rakentamiselle ja 20.12.2018 luvan poiketa siitä vähäisesti 235 metriin. Poikkeusluvalla haettava muutos olisi voimassa olevaan rakennuslupaan nähden siten noin 6,4 %.”

Hakijan esittämät perustelut

”Turbiinitekniikka on kehittynyt erittäin nopeasti viimeisten kolmen vuoden aikana. Suomessa ei ole tuulivoimalle taloudellista tukimekanismia, kuten monessa muussa maassa, vaan tuulivoimaprojektit toteutetaan markkinaehtoisesti solmimalla sähkönostosopimus (PPA) sähkönostajan kanssa. Useat tuulivoimastohankkeet kilpailevat sopimuksista keskenään. Se, joka hyödyntää uusinta ja tehokkainta teknologiaa ja pystyy toteuttamaan hankkeen kustannustehokkaasti on etulyöntiasemassa.

Karhunnevanvankankaan tuulipuisto on lupaava hanke, mutta kilpailee samalla tavoin muiden toimijoiden hankkeiden kanssa sähkönostosopimusasiakkaista.

Tuulivoimaloiden korkeuden nostaminen 250 metriin parantaisi merkittävästi Karhunnevan kankaan hankkeen tuotantotehoa ja kilpailukykyä, sillä tällöin turbiinivalmistajat voivat tarjota hieman korkeampia voimaloita ja halkaisijaltaan laajempia roottoreita. Viereinen Smartwind Power Oy:n Puskakorven hanke on saanut lainvoiman kaavalleen, joka mahdollistaa kokonaiskorkeudeltaan 250 metrin voimat. Karhunnevan kankaan hankkeelle tässä haettava muutos kompensoisi merkittävästi kyseisen korkeamman naapuripuiston aiheuttaman tuuli-varjostumasta johtuvan tuotantotappion.

Pyhäjoen muihin hankkeisiin verrattuna Karhunnevan kankaan hanke sijaitsee suhteellisen kaukana rannikosta, joten käytettävissä on heikompaa tuulta kuin rannikon läheisyydessä. Toisaalta ympäristövaikutukset, esimerkiksi muuttolinustoon jäävät hankkeessa vähäisiksi. Etäisyys lähimpiin asuinrakennuksiin on yli kaksi kilometriä. Ympäristövaikutusten erot voimalan 230 ja 250 metrin kokonaiskorkeuden välillä ovat hyvin vähäiset, kuten ympäristö (Liite 6: Ympäristöselvitys) osoittaa. Korkeuden nosto ei esimerkiksi merkittäväksi muuta voimaloiden näkyvyyttä maisemassa ja aiempaa merkittävästi hitaammin pyörivä voimalan roottori on maisemassa ja välkkeen kannalta rauhallisempi. Lisäksi tämän ja aerodynaamisten ominaisuuksien parantumisen myötä uusimmista voimaloista aiheutuva ääni olisi vanhempia voimaloita vähäisempi. Muutos ei aiheuttaisi merkittäviä ympäristövaikutuksia, eikä siten haittaa kaavoitukselle, sen toteuttamisella tai alueiden käytön muulle järjestämiselle.

Mikäli haettava muutos hankkeelle myönnettäisiin, korkeammat turbiinit tarkoittaisivat hieman suurempaa kokonaisinvestointia koskien erityisesti turbiinin tornia ja perustusta, mikä johtaisi korkeampiin kiinteistöerotuloihin kunnalle. Lisäksi tehokkaammilla tuulivoimaloilla voidaan tuottaa merkittävästi enemmän lähes hiilivapaata tuulisähköä, mikä osaltaan tukisi paremmin Suomen tavoitteita ilmastonmuutoksen ehkäisemisessä.”

Kuuleminen

Viranomais on kuullut rajanaapurit kirjeitse. Lisäksi poikkeamishakemuksista on kuulutettu kunnan sähköisellä ilmoitustaululla ja kunnantalon ilmoitustaululla 12.12.2019 sekä Pyhäjoen kuulumiset -lehdessä 12.12.2019. Kannanotot pyydettiin jättämään 10.1.2020 mennessä. Kuulemisen johdosta jätettiin kaksi muistutusta (liite 10). Muistutuksia ei ole kohdistettu tiettyyn yksittäiseen voimalaan.

Muistuttaja 1 katsoo voimaloiden korottamisesta aiheutuvan merkittävää visuaalista ja ympäristöllistä haittaa hänen osaksi (1/4) omistamalleen tilalle. Hän on huolissaan voimaloista mahdollisesti aiheutuvan magneettikentän vaikutuksista ja katsoo voimaloiden myös heikentävän luonnonmonimuotoisuutta, alueen virkistyskäyttöä ja ekologista tasapainoa. Saman tilan toinen osaomistaja (1/2) on puhelimitse 8.1.2020 puolestaan ilmoittanut, ettei vastusta poikkeamisten myöntämistä.

Muistuttaja 2 vastustaa poikkeamisten myöntämistä mm. vuokrasopimusten sisältöön ja sähkönsiirtoon liittyvillä vaatimuksilla.

Vastineessa Muistuttajalle 1 hakija korostaa jo kaavaprosessin yhteydessä selvi-

tetyhän hankkeen sopivuus alueelle ja vetoaa mm. tehtyihin YVA-lain mukaiseen ympäristövaikutusten arviointiin sekä MRL:n edellyttämään vaikutustenarviointiin. Hakija korostaa sitä, ettei lähellä ole loma- tai asuinrakennuksia ja että korotuksesta aiheutuvat lisävaikutukset ovat vähäisiä ja mm. meluvaikutukset voivat jopa pienentyä.

Vastineessa Muistuttajalle 2 hakija toteaa muistutuksen koskevan yksityisoikeudellisia sopimuksia, joiden käsittely ei kuulu poikkeamislupa-asian yhteyteen. Lisäksi hakija korostaa, että sillä on hallintaoikeus tuulivoimaloiden rakennuspaikkoihin.

Hakijan laatimat vastineet kannanottoihin on esitetty liitteessä 11.

YVA-menettelyn soveltaminen

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 30.12.2019 antaman päätöksen mukaan Pyhäjoen Karhunnevan kankaan tuulivoimahankkeen muutokseen ei sovelleta YVA-menettelyä (liite 8).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut poikkeamishakemuksista lausunnon 16.1.2020 (liite 9). Lausunnossa korostetaan mm. riittävien tietojen ja selvitysten olemassaoloa, jotta poikkeamisharkinta voidaan suorittaa. ELY-keskus kehottaa kiinnittämään huomiota mm. seuraaviin asioihin:

- tuulivoimapuiston sijoittuminen suhteessa pysyvään ja loma-asutukseen ja muuhun maankäyttöön
- muutoksen vaikutus kaavatilanteeseen, kaavojen tavoitteisiin ja toteutumiseen
- kaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin
- muutosten vaikutukset vilkuntaan, meluun, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja luonnonarvoihin
- muutoksen vaikutukset suhteessa lintujen muuttoreitteihin
- korkeusmuutoksen ja roottorin koon muutoksen vaikutukset tuulivoimaloiden näkyvyyteen koko tuulivoimaloiden näkymäalueella
- vuorovaikutusmahdollisuuksiin eri menettelyissä

Kaavan valmistumisen jälkeen tapahtuneet muutokset

Karhunnevan kankaan tuulipuiston osayleiskaava on hyväksytty 24.1.2017. Sen jälkeen lähialueelle on kaavoitettu Puskakorvenkallion tuulipuisto, jonka osayleiskaavan valtuusto hyväksyi 22.5.2019. Kaava mahdollistaa kuudentoista 250 metrin korkuisen tuulivoimalan rakentamisen. Näillä voimaloilla on myönnetty rakennusluvut joulukuussa 2019 ja luvat ovat jo lainvoimaisia. Uusia tuulivoimahankkeita ei ole tullut vireille Karhunnevan kankaan tuulipuiston osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen.

Arviointia seurannaisvaikutuksista

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa on toivottu poikkeamisharkinnan yhteydessä tehtävän arviointia myös siitä, millainen vaikutus poikkeamisella on tulevaisuudessa muihin vastaaviin hankkeisiin mm. yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Kunnan tavoitteena on kohdella kaikkia toimijoita yhdenvertaisesti. Poikkeamisharkinta perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan ja poikkeamisen yhteydessä esitettyihin selvityksiin ja perusteluihin. Jos selvitykset ovat riittäviä ja niiden pohjalta voidaan todeta poikkeamisille olevan lainsäädännölliset edellytykset, kunta pyrkii edistämään jo kaavoitettujen tuulipuistojen rakentamista yhdenvertaisesti huomioiden myös tuulivoima-alalla tapahtuneen teknisen kehityksen.

Poikkeaminen vai kaavamuutos?

Maankäyttö- ja rakennuslaki antaa kunnalle 171 §:ssä määrätyn edellytyksin mahdollisuuden erityisestä syystä poiketa kaavasta. Poikkeamisella tavoiteltavaa lopputulosta on peilattava voimassa olevan kaavan sallimaan tilanteeseen ja arvioitava poikkeamisen vaikutuksia toimitettujen selvitysten valossa. On syytä myös huomioida valmis kaava pitkän vuorovaikutteisen prosessin lopputuloksena, johon eri osapuolet ovat sitoutuneet ja jolla laajan alueen maankäytöstä on monien selvitysten ja kuulemisvaiheiden jälkeen syntynyt sitova asiakirja, jolla pyritään tiettyyn lopputulokseen. Tästä näkökulmasta katsoen kaavamuutoksen kynnyksestä on syytä pitää suhteellisen korkealla, mikäli asia voidaan tyydyttävästi ratkaista kevyemmällä poikkeamismenettelyllä osallisten vaikuttamismahdollisuudet huomioiden.

Poikkeamisen soveltuvuutta onkin syytä arvioida ennen kaikkea siitä näkökulmasta, mihin asiaan tai asioihin poikkeaminen kohdistuu ja kuinka merkittävä ero on lainvoimaisen kaavan mahdollistamaan tilanteeseen verrattuna. Jos poikkeamiset kohdistuvat pääasiassa voimaloiden ominaisuuksiin ja voimat pysyvät kaavanmukaisilla paikoillaan, on kyse maankäyttöliikkeen kysymysten sijaan enemmän teknisistä ja mitattavista yksityiskohdista, joilla toki on vaikutuksensa ympäristöön. Näitä vaikutuksia on syytä tarkkaan arvioida suhteessa kaavan sallimaan tilanteeseen.

Seuraavat asiat puoltavat poikkeamiskäsittelyä asian ratkaisemiseksi kaavamuutoksen sijaan:

- 1) poikkeaminen kohdistuu vain voimaloiden enimmäiskorkeuteen ja maankäyttö pysyy edelleen kaavanmukaisena;
- 2) ELY-keskus ei ole edellyttänyt uutta YVA-tarkastelua
- 3) ympäristöselvitykseen (liite 6) sisältyvässä vaikutustenarvioinnin päivityksessä on kattavasti arvioitu muutosten vaikutuksia ja sen perusteella poikkeamisesta ei näyttäisi aiheutuvan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia,
- 4) hakija on esittänyt erityisen syyn poikkeamiselle

Poikkeamisen edellytykset

Poikkeamispäätökset tekee Pyhäjoen kunnanhallitus. Maankäyttö ja rakennuslain 171§:n mukaan ”Kunta voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää poikkeamisen tässä laissa säädetystä tai sen nojalla annetusta rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta. Poikkeamista ei kuitenkaan saa myöntää, jos se:

- 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön

muulle järjestämiselle;

2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;

3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai

4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.”

Lausunto ja perustelut

Puollan haetun poikkeamisen hyväksymistä ja katson, että poikkeamisesta ei aiheudu MRL 171§:ssä mainittuja kielteisiä vaikutuksia seuraavin perustein:

1) Hanke on voimaloiden korkeutta lukuun ottamatta voimassa olevan yleiskaavan mukainen. Sekä maankäyttö että voimaloiden sijoittuminen on jo ratkaistu lainvoiman saaneessa yleiskaavassa. Alueella on vähän häiriintyvää asutusta ja tuulipuisto soveltuu alueelle hyvin. Poikkeamisen myöntäminen edistää kaavan toteutumista. Muutos ei haittaa kaavan toteuttamista vaan pikemminkin edesauttaa sitä. Tuorempien tuulivoimakaavojen valossa 250 metrin korkeus on "uusi normaali".

2) Poikkeamiset eivät liitteenä toimitettujen selvitysten mukaan vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista. Vaikutusten arvioinnin päivityksen mukaan poikkeaminen ei aiheuta myöskään merkittäviä haitallisia linnustovaiikutuksia.

3) Korottamisella ei ole vaikutusta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamiseen. Kaava-alueen sisällä ei ole rakennuksia.

4) Poikkeamiset eivät johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eivätkä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Alueella voimassa oleva tuulipuistokaava mahdollistaa jo itsessään vaikutuksiltaan merkittävän rakentamisen. Kaava perustuu laajoihin selvityksiin ja vaikutustenarviointeihin, joiden pohjalta maankäyttö on ratkaistu. Alueelle on voimassaolevan yleiskaavan pohjalta myönnetty jo rakennusluvut kolmellekymmenellekolmelle tuulivoimalalle. Niiden korottaminen 250 metrin korkuisiksi tarkoittaa 8,7 % korotusta kaavan mukaisiin voimaloihin. Vaikutustenarvioinnin päivityksen perusteella korotuksesta ei aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Hakija on myös esittänyt MRL 171§:ssä edellytetyn erityisen syyn poikkeamisen perusteeksi, vaikkakin perustelu keskittyy paljolti teknisiin ja tuotantotaloudellisiin seikkoihin. Hakemuksen perusteluiden lopussa hakija kuitenkin korostaa erityisesti sitä, että ”tehokkaammilla tuulivoimaloilla voidaan tuottaa merkittävästi enemmän lähes hiilivapaata tuulisähköä, mikä osaltaan tukisi paremmin Suomen tavoitteita ilmastonmuutoksen ehkäisemisessä.”

Koska poikkeaminen kohdistuu vain voimaloiden ominaisuuksiin, liittyy esitetty erityinen syy maankäytöllisiin tavoitteisiin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kautta: poikkeamisella pyritään edistämään kaavassa suuren, uusiutuvan energian tuotantoon osoitetun maa-alueen toteutumista aiottuun

käyttöön. Tämä tavoite tukee valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uusiutumiskykyisen energiahuollon tavoitteita sekä ilmastonmuutoksen torjuntaa.

Litteet

Yhteiset liitteet

- Hakemuksen perustelut ja arvio hankkeen vaikutuksista (Liite 1)
- Karhunnevan kankaan tuulipuiston osayleiskaava 28.11.2016 (Liite 2)
- Yleissuunnitelma ja asemapiirroksot (Liitteet 3 ja 5)
- Julkisivupöirustus(Liite 4)
- Ympäristöselvitys (Liite 6)
- Lehtikuulutus 12.12.2019(Liite 7)
- Päätös POPELY/2606/2019 (Liite 8)
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto 16.1.2020 (Liite 9)
- Saadut kannanotot (Liite 10)
- Hakijan vastineet saatuihin kannanottoihin (Liite 11)

Hakemuskohtaiset liitteet:

- Poikkeamislupahakemus, voimala 19

Sovelletut oikeusohjeet

MRL §:t 171,173,174, 193; MRA §:t 86, 88

Ehdotus:

Kunnanhallitus

- 1) myöntää haetun poikkeamisen Karhunnevan kankaan tuulipuiston tuuli-voimalalle 19 kokonaiskorkeuden nostamiseksi 250 metriin maanpinnasta,
- 2) antaa poikkeamispäätöksen tiedoksi tekniselle lautakunnalle ja rakennusvalvontaviranomaiselle,
- 3) toimittaa poikkeamispäätöksen hakijalle, muistutuksen tehneille ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet,
- 4) toimittaa poikkeamispäätöksen tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle,
- 5) määrää MRL 174 §:n mukaisesti poikkeamispäätöksen voimassaoloajaksi kaksi vuotta päätöksen lainvoimaisuudesta, jonka kuluessa poikkeamispäätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Merkittiin, että kunnanhallituksen varajäsen Päivi Niemelä ja valtuuston varapuheenjohtaja Anja Impola poistuivat esteellisinä kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

